

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Maria Thorell
Biolog
0501-60 54 34

BESLUT
2010-03-23

Diarienummer
511-27332-2009

Sida
1(7)

Enligt sändlista

Beslut om fågelskyddsområden (djur- och växtskyddsområden) i Brommö-Kalvä skärgårdar, Mariestads kommun

Beslut

Till skydd för fågellivet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 12 § miljöbalken (1998:808) att det är förbjudet att färdas eller uppehålla sig på följande öar och skär med omgivande vattenområden:

Lokal nr	Namn	Karta	X koordinat	Y koordinat
1	Lindökroksholmarna och Sjömansskär	2.1	6525765	1373726
2	Kråkholmarna*	2.1	6526503	1373723
3	Rammholmarna, yttre*	2.1	6527470	1374730
4	Järsnäsudde, Stora Kungen m.fl.*	2.1	6527586	1376166
5	Stora Björkön med skär	2.2	6528349	1386465
6	Mosundets skär *	2.3	6530224	1388989
7	Stora Marpil och Sjötorps Svartskär *	2.3	6531601	1389717
8	Fällans sydsör*	2.3	6533762	1391438
9	Fällholmarnas nordsör*	2.3	6534642	1391553
10	Skottarn	2.1	6527610	1375559
11	Skäggenäseskären	2.1	6528649	1377637
12	Röskär	2.2	6527240	1383595
13	Lilla Krappeln med skär	2.2	6528904	1386139
14	Stora Krappeln	2.2	6528732	1386522
15	Gersvikeskären	2.3	6528540	1389678
16	Kvarnholmen	2.3	6529918	1389889

* öar som ingår i tidigare beslut

Områdenas avgränsning framgår av bifogade kartor, se bilagor 2.1-2.3.

För lokal nr 1, 2 och 6-16 gäller förbudet under tiden 1 april-31 juli.

För lokal nr 3 - 5 gäller förbudet under tiden 1 februari–15 augusti.

Undantag

Förbudet gäller inte markägaren, förvaltaren, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, sjöräddningen, Tullverket, Polisen, räddningstjänsten och förordnad tillsynsman.

Förbudet omfattar inte

- farleden mellan Kråkholmarna och Trollö,
- farleden mellan Lindökroksholmarna och Trollö.

Länsstyrelsen får meddela dispens från förbud om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets syfte.

Förvaltning

I enlighet med 10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd utses Länsstyrelsen till förvaltare av fågelskyddsområdena. Förvaltaren ska svara för:

1. utmärkning av fågelskyddsområdena,
2. tillsyn,
3. vid behov genomföra röjningar, så att fågelskärens/öarnas värde som häckfågelplatser för måsar, trutar och tärnor bibehålls,
4. uppföljning av fågellivet.

Upphävande av fågelskyddsområde

Följande fågelskyddsområden upphävs när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

1. Fågelskyddsområden vid Brommö och Kalvöarna i Vänern med beslutsdatum 1976-04-02 (dnr 11.122-246-76).
2. Fågelskyddsområde på Fällholmarna med beslutsdatum 1978-02-17 (dnr 11.122-3042-77)

Upphävande av föreskrifter

Följande föreskrifter upphävs när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

1. Föreskrift C.8. i naturreservatet Brommö skärgård med beslutsdatum 1987-04-27 (dnr 11.1211-793-87).
2. Föreskrift C.8. i naturvårdsområdet Västra Brommö med beslutsdatum 1987-04-27 (dnr 11.126-2944-75).
3. Föreskrift C.8. i naturvårdsområdet Kalvö Skärgård med beslutsdatum 1986-12-15 (dnr 11.1211-271-76).

Bakgrund

I Sveriges största sjö, Vänern, finns mer än 20 000 öar och skär. Flera är stora, men de allra flesta är små. Några av de här små öarna och skären har goda förutsättningar för kolonihäckande fåglar. Om de är kala, har rätt typ av stränder och sticker upp tillräckligt mycket över Vänerns yta kan trutar, tärnor och måsar häcka.

Kolonihäckande sjöfågel som häckar på fågelskär i Brommö-Kalvö skärgårdar kan delas in i tre grupper: trutar, fiskmås och skratmås/tärnor. I kolonierna häckar också andra fågelarter s.k. följearter, som drar nytta av det skydd som kolonin medför. Typiska följearter är t.ex. storlom, gräsand och småskrake. Vissa följearter påträffas i alla typer av kolonier. Vitkindad gås, bläsand, snatterand, vigg och roskarl häckar i stort sett bara i anslutning till måsfågelkolonier.

Majoriteten av fågelskyddsområdena i detta beslut ligger inom riksintresseområde för naturvård (Hovden och Västra Brommö samt Kalvöarna). I värdebeskrivningarna lyfts fågellivet fram samt att en förutsättning för bevarande är kanalisering av friluftslivet för att undvika störningar.

Vänern är också en populär sjö för människan. Här finns fina fiskeplatser, härliga badplatser och en fantastisk miljö att njuta av. Hela området som detta beslut berör är klassat som riksintresse för friluftsliv (Brommö-Torsö-Fågelö). I värdebeskrivningen för riksintesseområdet lyfts de goda förutsättningarna för båtsport fram samt att området besöks av båtfolk från hela Vänern och kanalfarare. Även här påtalas kanalisering av friluftslivet som en förutsättning för att områdets naturvärden ska kunna bevaras.

På fågelskären i Brommö-Kalvö skärgårdar finns fyra måsfåglar som är klassade som *speciellt hänsynskrävande arter enligt EUs fågeldirektiv* (Larsson 1997); dvärgmås, skrântärna, fisktärna och silvertärna. Detsamma gäller för två följerarter; vitkindad gås och storlom. Som medlem i EU har Sverige förbundit sig att på olika sätt skydda dessa arter. Storlom och skrântärna är mycket störningskänsliga arter och i stort behov av ostörda häckningsplatser. Fyra häckfåglar är också upptagna på den svenska rödlistan (Gärdenfors 2005) eftersom deras existens som häckfåglar i Sverige bedöms som mer eller mindre osäker. Det gäller roskarl, silltrut, skrântärna och stenskvätta.

Åtminstone fem rovfåglar som finns i Brommö-Kalvö skärgård är också klassade som *speciellt hänsynskrävande arter enligt EUs fågeldirektiv* (Larsson 1997). Förekomst av dessa arter kan utgöra motiv för beslut om fågelskyddsområde. En av dessa arter är fiskgjusen, en karaktärsfågel för Vänern skärgårdar.

Ärendets handläggning

Under perioden 1994-2006 har fågelfaunan på samtliga kända fågelskär, det vill säga lokaler med kolonihäckande måsfåglar i Vänern, årligen inventerats. Inventeringen har genomförts på uppdrag av Vänerns vattenvårdsförbund i samarbete med Länsstyrelserna i Värmlands och Västra Götalands län. Inventeringen visar att urvalet av områden som avsatts som fågelskyddsområde i Vänern bör ses över.

Thomas Landgren har på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, gjort en översyn av fågelskyddet i Brommö-Kalvö skärgårdar, se Länsstyrelsens rapport 2007:17¹. I rapporten föreslås:

- att skyddet i 4 befintliga fågelskyddsområden förblir oförändrat,
- att gränser och tillträdesförbud revideras för 5 befintliga fågelskyddsområden,
- att 7 nya fågelskyddsområden inrättas och
- att fågelskyddsområdena Trollö och Laxhallarna upphävs.

Sedan början av 1970-talet har Länsstyrelsen beslutat om ett flertal fågelskyddsområden i Brommö-Kalvö skärgårdar. Flera av dessa beslut har därefter delvis upphävts. I beslutet för naturvårdsområdet Kalvö skärgård, i beslutet för naturvårdsområde Västra Brommö, och i beslutet för naturreservatet Brommö skärgård har också områden med tillträdesförbud angetts.

För att tydliggöra vilka områden som omfattas av tillträdesförbud i Brommö-Kalvö skärgårdar upphävs genom detta beslut samtliga tidigare beslut om tillträdesförbud i Brommö-Kalvö skärgårdar.

De områden som fortfarande hyser ett värdefullt och störningskänsligt fågelliv ingår i detta beslut. Detta nya beslut omfattar då samtliga områden med tillträdesförbud inom Brommö-Kalvö skärgårdar i Mariestads kommun.

Befintliga farleder i området har kartlagts med hjälp av Sjöfartsverkets sjökort samt Vänerns Vattenvårdsförbund. Fågelskyddsområdena överlappar inte med Sjöfartsverkets markerade farleder.

Förslaget till nya fågelskyddsområden har remitterats till Mariestads kommun, Mariestads naturskyddsförening m fl. Berörda mark- och sakägare har samtidigt förelagts att inkomma med eventuella synpunkter på förslaget.

Sveaskog, Miljö- och byggnadsförvaltningen Mariestads kommun, Tullverket, Polismyndigheten i Västra Götaland, Statens Fastighetsverk, Torsö Byalag, Skaraborgs flygflottilj, och Friluftsförbundet i Mariestad har inget att erinra mot förslaget.

¹ Fågelskyddsområden i Vänern, Västra Götalands län – förslag till revidering. Område: Brommö-Kalvö skärgårdar. Länsstyrelsen i Västra Götalands län, rapport 2007:17. ISSN 1403-168X.

Thomas Landgren: för lokal 3 och 5 bör tillträdesförbudet vara 1 februari till 15 augusti.

Länsstyrelsen har justerat tiden för tillträdesförbudet.

Sjöfartsverket påtalar behov av underhåll av farled 841 och 850 som gränsar till ett par av de föreslagna fågelskyddsområdena. *Sjöfartsverket* påpekar att det kan krävas åtgärder i framtiden med anledning av sjöfarten utöver underhåll. *Sjöfartsverket* har i övrigt inget att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsens beslut är ett tidsbegränsat tillträdesförbud. *Sjöfartsverkets* markerade farleder omfattas inte av förbudet. *Länsstyrelsen* har vidare i sitt beslut meddelat att tillträdesförbud inte gäller *Sjöfartsverket*.

Mariestads Naturskyddsförening finner förslaget vara alldeles utmärkt. Föreningen lyfter särskilt att urvalet av öar och skär är väl genomtänkt och att förslag till beslut innehåller skötselplaner. Vidare hoppas föreningen att skydden får en tydlig märkning, och de anser att man bör förvissa sig om att fiskgjuse och havsörn får allt skydd som är möjligt.

Länsstyrelsen noterar föreningens synpunkter.

Mariestads fågelklubb stödjer förslaget. Klubben påpekar betydelsen av att följa upp häckning av fågelarter samt att de föreslagna fågelskyddsområdena genomgår vård och skötsel på ett riktigt sätt.

Länsstyrelsen: Enligt beslutet ska uppföljning av fågellivet ske och förvaltaren vid behov genomföra rönjningar.

Amnehärads Båtklubb har inget att erinra mot förslaget. Klubben arrenderar ön Fällan på Fällholmarna. Genom ett avtal med Thomas Landgren har båtklubben sedan många år tillbaka årligen röjt bort sly och buskar på fågelskyddsområdena på Fällholmen samt vid behov bytt ut skyltarna mot nya. Om klubben får ett fortsatt förtroende kommer den att fortsätta med ovan nämnda arbeten.

Länsstyrelsen känner till att *Amnehärads Båtklubb* genomfört skötselåtgärder och bytt skyltar vid behov. *Länsstyrelsen* ser gärna ett fortsatt samarbete med *Amnehärads Båtklubb*.

Värmland-Västergötlands Seglarförbund önskar att restriktioner i det nya fågelskyddsområdet Lindökroksholmarna och det befintliga fågelskyddsområdet Stora Marpil tas bort eller reduceras så att det rörliga friluftslivet kan fortgå som idag. En av inseglingarna till Lindökroken går mellan Trollö och Lindökroksholmarna. När denna insegling används är man nära eller i det föreslagna området. Farleden framgår av karta i boken "Seglarhamnar i Väner".

Länsstyrelsen förtydligar betydelsen av Brommö-Kalvö skärgårdar för friluftslivet och för naturvärden i *Bakgrund*. Avsnittet *Konsekvenser för friluftslivet* har utvecklats. Fågelskyddsområdet Stora Marpil beslutas i enlighet med Länsstyrelsen förslag till beslut. Länsstyrelsen justerar gränsen vid Lindökroksholmarna mot Trollö så att fågelskyddsområdet Lindökroksholmarna inte överlappar med farleden enligt skissen i "Seglarhamnar i Vänern".

Länsstyrelsens bedömning

Revideringen av fågelskyddsområden enligt detta beslut bedöms som mycket positiv för fågelskärens fågelfauna, speciellt för skrattnås och tärnor. Ett mått fågelskyddsområdenas effektivitet är hur stor andel av måsfåglarna som häckar inom fågelskyddsområde under en längre tidsperiod. Genom revideringen förväntas andelen måsfåglar som häckar inom fågelskyddsområden öka med drygt 10 % (trutar och fiskmås) och skrattnås/ tärnor med 33 %. Revideringen bedöms också vara positiv för flera andra speciellt hänsynskrävande fågelarter, t.ex. storlom och havsörn.

Motiv för att revidera och nybilda fågelskyddsområden

Ny kunskap om fågelfaunan i Vänern visar att urvalet fågelskyddsområden behöver ses över (Länsstyrelsens rapport 2007:17). Ett viktigt motiv är att många fågelskär vuxit igen, och de överges förr eller senare av måsfåglarna och deras följearter. I vissa vänerskärgårdar har akutbrist på häckningsmiljö börjat uppstå på grund av biotopförändringen.

Grundförutsättningen för ett långsiktigt bevarande av en rik sjöfågelfauna i dessa skärgårdar är att de viktigaste häckningsskären hålls fria från hög vegetation. Lokaler som genom skötselåtgärder görs attraktiva för sjöfåglarna bör också så långt som möjligt skyddas mot störningar. Fågelskyddsområden för rovfåglar behöver också ses över.

Samtidigt som kunskapen ökat om sjöfågelfaunan så ökar satsningarna på friluftslivet i Brommö och Kalvö skärgårdar genom bl.a. revidering av reservatsbeslut för Brommö och ny reservatsbildning för Kalvöarna.

Motiv för att upphäva fågelskyddsområdet Trollö och Laxhallarna

Trollö och Laxhallarna är en ögrupp som tidigare skyddats bl.a. för häckande rovfåglar. Rovfågelhäckningar har inte genomförts de senaste åren. Ögruppen är av visst intresse för friluftslivet. Landstigning är möjlig på flera ställen. Förslaget innebär att friluftslivsvärden prioriteras framför ornitologiska värden. Skulle rovfåglar återigen börja häckar här bör Länsstyrelsen i första hand prova att sätta upp vädjandeskyltar som ber allmänheten att inte gå i land under en begränsad tid under året.

Konsekvenser för friluftslivet

Besluten har medfört förbättringar för friluftslivet. Tillgängligheten i ytterskärgården ökar då Trollökroken, Trollö och Laxhallarna inte längre omfattas av fågelskyddsområde. Vidare har Sydvästskäret har utgått ur fågelskyddsområdet Lindökroksholmarna och Sjömansskär.

Sammanfattning

Samtliga tidigare beslutade fågelskyddsområden i Brommö-Kalvö skärgårdar har upphävts.

Fågelskyddsområdena enligt detta beslut har stor betydelse för fågellivet i Brommö-Kalvö skärgårdar. Samtliga arter av måsfåglar får ett förstärkt skydd. De nya fågelskyddsområdena bedöms vara av mindre intresse för friluftslivet. Flera skär är återigen tillgängliga året runt för friluftslivet.

Hur man överklagar

Beslutet att bilda fågelskyddsområdena kan överklagas hos Vänersborgs tingsrätt, Miljödomstolen, inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts (annonserats) i ortstidning, se bilaga (formulär O22).

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat och biolog Maria Thorell varit föredragande. I handläggningen av ärendet har även arkitekt Mehdi Vaziri, antikvarie Lisa Ragnarsson, naturvårdsdirektör Sven Swedberg och länsjurist Anders Hjalmarsson deltagit.

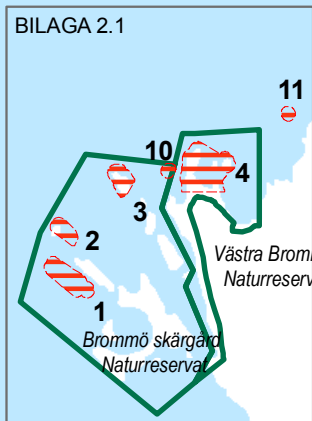
Göran Bengtsson

Maria Thorell

Bilagor

1. Översiktskarta över fågelskyddsområden i Brommö-Kalvö skärgård
- 2.1-2.3 Beslutskarta över reviderade och nya fågelskyddsområden
3. Beslutskarta över fågelskyddsområden som upphävs
4. Sakägarförteckning
5. Hur man överklagar, formulär O22
6. Sändlista

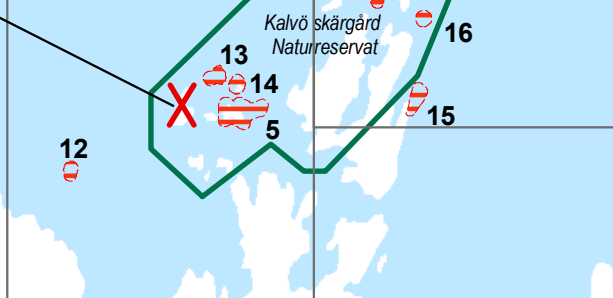
Vänern

BILAGA 3
Upphävande
av fågel-
skyddsområde

BILAGA 2.2

BILAGA 2.3

SJÖTORP

TORSÖ

Onsö
Naturreservat

MARIESTAD

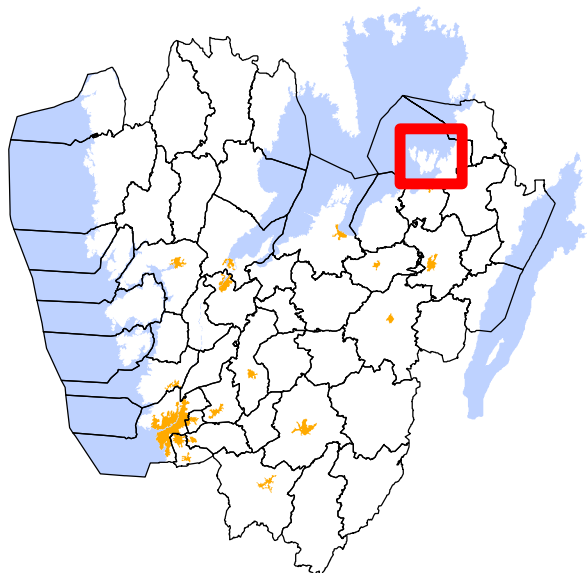
Utdrag ur Översiktskartan
Copyright Lantmäteriet dnr 106-2004/188-O/po

ILLUSTRATIONSKARTA

Fågelskyddsområden
Kalvö och Brommö skärgård
Mariestads kommun

BESLUT 2010-03-23

0 1 500 3 000 Meters

Översiktskarta

Bilaga 1

Fågelskyddsområden Kalvö och Brommö skärgård Mariestads kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut enligt
7 kap 4 § miljöbalken. Dnr. 511-27332-2009

 Gräns för fågelskyddsområde

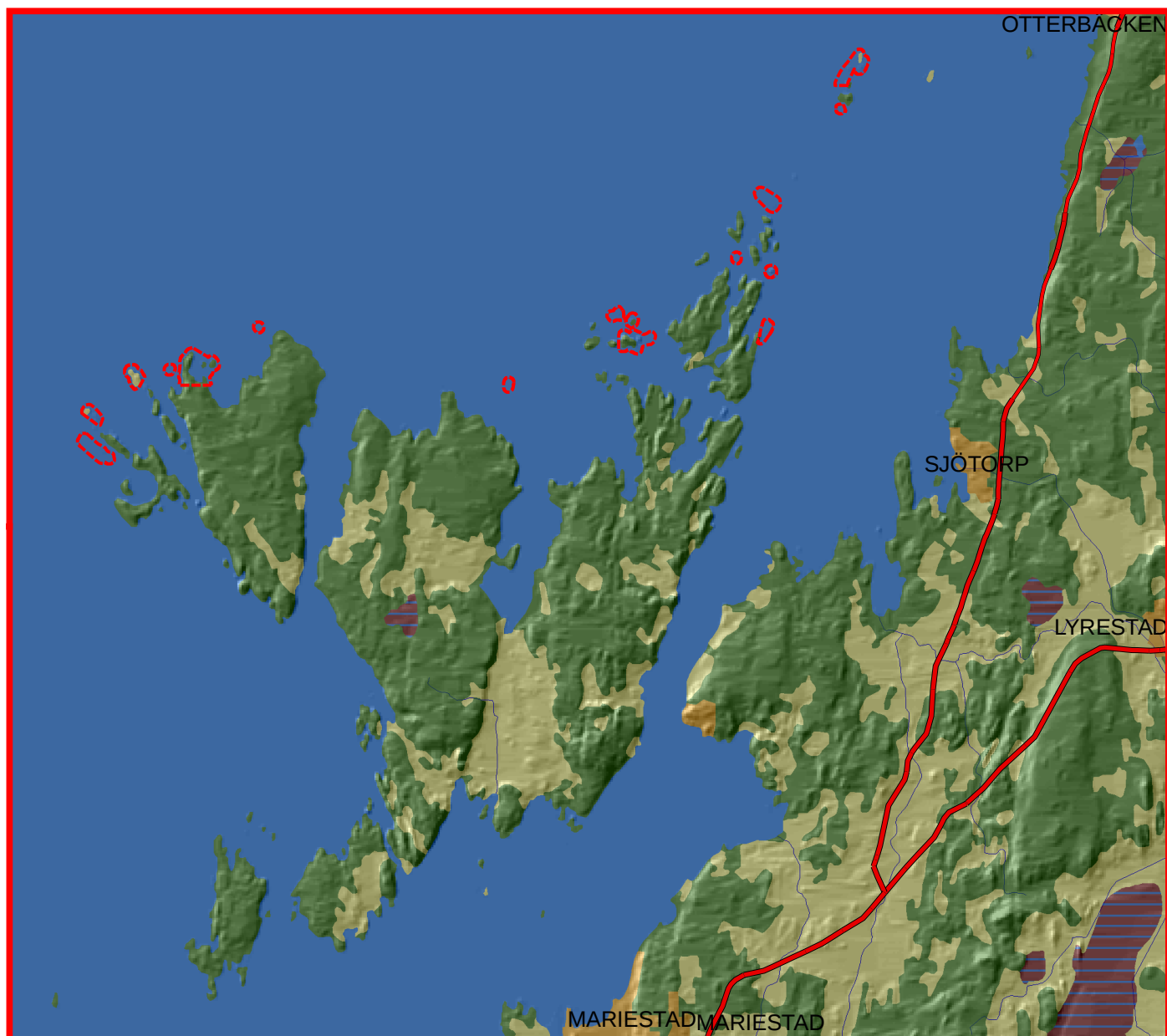
1:150 000

0 1 2 3 4 Kilometer

Utdrag ur GSD Fastighetskarta.
Copyright Lantmäteriet, dnr. 106-2004/188.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Beslutskarta

Bilaga 2.2

Fågelskyddsområden

Kalvö skärgård

Mariestads kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut enligt

7 kap 12 § miljöbalken. Dnr. 511-27332-2009

Gräns för fågelskyddsområde

Skala 1:25 000

0 500 Meter

Utdrag ur GSD Fastighetskarta.

Copyright Lantmäteriet, dnr. 106-2004/188. VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

LÄNSSTYRELSEN

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

12

Röskär

13

Lilla Krappeln

Stora Krappeln

14

Laxhallarna

Trollö

Lilla Björkö

5

Vänern

Lyckan

Notudden

Ingfridholmarna

Lilla Knupen

Myrudden

Fiskeviken

Myrö

Stora Knupen

Knupsäng

Vattersjön

Röda Ballar

Skamska fisker

Notäng

Tjärberget

Stora Tranvik

Tranvik Lilla

Svartåkra

Balsen

Ekornes

Bockudden

Långnäsudden

Torsnäsudden

Sivassen

Ängstorp

Myrhult

Jordfallét

Beslutskarta

Bilaga 3

Beslutskarta över fågelskydds-
område som upphävs
Mariestads kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut enligt
7 kap 12 § miljöbalken. Dnr. 511-27332-2009

 Gräns för fågelskyddsområde (upphävt)

Skala 1:25 000

0 500 1 000 Meter

Utdrag ur GSD Fastighetskarta.
Copyright Lantmäteriet, dnr. 106-2004/188. VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

